

Euripidas

MEDĖJA

VEIKĖJAI

AUKLĖ

AUKLĖTOJAS

MEDĖJA

Korintiečių moterų CHORAS

KREONTAS

JASONAS

EGĖJAS

PASIUNTINYS

Du Medėjos ir Jasono SŪNŪS

PROLOGAS

Veiksmas vyksta Korinto mieste prieš Medėjos namus. Iš jų pro vidurines duris išeina auklė

AUKLĖ

Geriau Kolchidėn Argo laivas lėkdamas

Nebūt praplaukęs Simplėgadų mėlynų,

Geriau pušis nebūtų virtus, pakirsta

Pelijo kalnuose, ir į rankas irklų

⁵ Nebūtų davus didvyriams, kai vyko jie

Pelijui aukso vilnų. Mano viešpatė

Medėja būtų Jolkų nepasiekusi

Jasono meilės apkerėta širdimi,

Pelijo dukrų būtų neprimokiusi

¹⁰ Užmušti tėvą, būtų nepabėgusi

Korinto žemėn ji su vyru ir vaikais,

Nebūtų šios šalies piliečių pamilta,

Įtikt Jasonui nuolat besistengdama.

Didžiausia juk palaima būna namuose,

¹⁵ Kada žmona gražiai su vyru sutaria.

Dabar – vieni vaidai, o meilė dingo jų;

Pametęs mano ponią ir mažus vaikus,

Jasonas veda karalaitę, dukterį

Kreonto, šios Korinto žemės Viešpačio.

²⁰ Medėja nelaiminga ir paniekinta!

Ji mini priesaikas ir duotus įžadus,

Ištikimybę didžią, meldama dievus

Išgirst, kaip jai Jasonas atsilygino.

Nevalgo, guli, nyksta sielvartaudama
25 Ir dieną naktį lieja ašaras gailias.
Kada pajuto, jog apvylė vyras ją,
Nepakelia nuo žemės veido nei akių.
Ji lyg uola ar jūros tvinstanti banga
Kurčia draugų paguodai ir ramitimams.
30 Tik kartais savo baltą kaklą pasuka
Ir pradeda raudoti tėvo mylimo,
Tėvynės ir namų, kuriuos palikusi
Su vyru atplaukė, o tas ją niekina.
Suprato vargšė, į vargus patekusi,
35 Kokia nelaimė savo tėviškę palikt
Vaikų nekenčia, juos pamačius – nelinksma,
Bijau, kad ko baisaus nesumanytų ji,
Jos būdas atkaklus, ji nepakęs skriaudos;
Aš ją pažįstu, ir dėl to man neramu,
40 Kad durklu nuotakos širdies nepervertų,
Įslinkus į namus, kur stovi lova jos,
Valdovo neužmuštų ir jaunavedžio
Ir dar didesnio vargo neužtrauktų sau.
Baisi Medėja. Kam su ja teks susigrumt,
45 Tas nelengvai galės laimėti pergalę.
Bet štai, pabaigę žaist, parbėga jos vaikai,
Visai jiems ne galvoj nelaimė motinos,
Jaunuoliška dvasia nemėgsta liūdesio.

Jeina auklėtojas su dviem Medėjos sūnumis

AUKLĖTOJAS

Senele, turte mano viešpatės namų,
50 Ko stovi čia prie durų tu vienų viena,
Ištikusią nelaimę apraudodama?
Kaip gali pasilikti Medėja be tavęs?

AUKLĖ

Seneli, tu Jasono auklėji vaikus...
Geri tarnai užjaučia viešpačius varge,
55 Jų sielvartai mums širdį skaudina giliai.
Ir aš, daug skausmo prikentėjus, nutariau
Išeiti ir nelaimę savo viešpatės
Čionai ir žemei, taipgi dangui apsakyti.

AUKLĖTOJAS

Ar ji dar, vargšė, nenustojo aimanuot?

AUKLĖ

60 Deja! Tai tik pradžia, ir galo nematyt.

AUKLĖTOJAS

Beprotė, – jei ponus taip galim pavadinti, –

Nežino, kad kita nelaimė gresia jai.

AUKLĖ

Kokia, seneli? Viską pasakyk, neslėpk.

AUKLĖTOJAS

A, nieko, nieko... Gaila, kad prasitariau.

AUKLĖ

⁶⁵ Tavu smakru prisiekiu¹ ir meldžiu – neslėpk
Nuo draugės. Aš tylėsiu, jeigu tik reikės.

AUKLĖTOJAS

Priėjęs vietą, kur, kauleliais žaisdami,
Senukai sėdi ties Peirenės šaltiniu²,
Girdėjau kalbant juos, nors dėjaus negirdįs,
⁷⁰ Jog iš Korinto kūdikius su motina
Kreontas, šito krašto viešpats, jau išstremt
Nutaręs. Bet ar tai teisybė, nežinau.
Labai norėčiau, kad nebūtų tai tiesa.

AUKLĖ

Ar leis Jasonas skriausti savo kūdikius,
⁷⁵ Nors ir yra piktuoju su jų motina?

AUKLĖTOJAS

Naujoji giminė brangesnė visados;
Ir jam sava šeima dabar jau nemiela.

AUKLĖ

Mes žūsim, jei nauja nelaimė prisidės
Dar prie senosios, kol šitos neiškentėm.

AUKLĖTOJAS

⁸⁰ Bet tu, – nes dar ne laikas poniai tai žinot, –
Tylėk ir nesakyk, ką patikėjau tau.

AUKLĖ

Vaikeliai, ar jūs girdit? Štai koks tėvas jums!
Aš jo nekeikiu, mano viešpats juk jisai,
Tačiau koks blogas pasidarė jis saviems.

AUKLĖTOJAS

⁸⁵ O kas gi iš žmonių ne toks? Juk tu žinai:
Save labiau kiekvienas myli nei draugus,
Vieni su pagrindu, kiti gi dėl naudos, –
Vaikų nekenčia tėvas dėl naujos žmonos.

---

¹ Maldaujant buvo įprasta paliesti rankomis maldaujamo asmens smakrą arba barzdą, o paskui apkabinti jo kelius.

² Peirenės šaltinis dėl savo gero ir sveiko vandens buvo laikomas šventu. Čia buvo gražiausia Korinto miesto vieta.

AUKLĖ

Gerai bus viskas. Eikite namo, vaikai.

- ⁹⁰ O tu laikyk kiek galima juos nuošaliau
Ir neprileisk artyn prie motinos niaurios.
Aš jau mačiau, kaip ji paklaikusiom akim
Žiūrėjo į vaikus, lyg bloga geisdama.
Žinau, ji tolei nirš, kol pražudys ką nors,
⁹⁵ Geriau – lai žudo priešus, o ne artimus.

Auklėtojas išeina

MEDEJA (*iš rūmų*)

Nelaiminga esu! Kaip sunku man kentėt!
Ak mirtie, o mirtie, tu priimki mane!

AUKLĖ

- Ašen ką tik sakiau jums, vaikeliai mieli, –
Jau širdis jūsų motinos tvinsta rūščiu,
¹⁰⁰ Tad skubėkit greičiau, paskubėkit namo
Ir geriau į akis nesirodykit jai,
Prie jos neikit artyn, pasisaugokit jos
Tokio būdo žiaurus ir jos sielos nuožmios
    Įtūžimo baisaus!
¹⁰⁵ Tiktai bėkit greičiau, paskubėkit namo!
Aš gerai jau matau: debesėlis kančių,
Dar mažutis pradžioj, tuoj pavirs širdyje
Kuo didžiausia audra. Ir kas gali žinot,
Ką įvykdys jinai, taip labai niršdama,
¹¹⁰ Begalinių kančių iškamuota?

MEDEJA (*iš rūmų*)

Ai, ai!
Kaipgi man neraudot, tiek pakėlus kančių!
Nelaiminga esu!.. Jus prakeikiu, vaikai³.
Ak, prasmekit kartu jūs su tėvu savu,
Su jumis ir namai teprasmenga!

AUKLĖ

- ¹¹⁵ Ak, o varge, kokia nelaiminga esu!
Kam gi kaltint vaikus už jų tėvo kaltes?
Kodėl jų nekenti? Ak vaikeliai, bijau,
Kad nelaimė kokia gali jus pražudyt.
Nes valdovai baisiausiai užgaidūs yra,
¹²⁰ Jie teklauso mažai, viešpataut geisdami,
Ir savąsias aistras jie suvaldo retai.
Tad geriausia, manau, tarp sau lygių gyvent,
Ir norėčiau ramiai žilo plauko sulaukt,
Pasitraukus toli nuo valdovų aistrų.

---

³ Šiuos žodžius Medėja sako, matydama savo vaikus, einančius į rūmus.

¹²⁵ Nuosaikumas yra pats savaime gražus,
O gyvenime mūsų iš tikro jisai
Pats verčiausias žmonėms: net puikiausia lemtis
Mirtingiesiems neduos niekad laimės pilnos,
O kada ant namų ima rūstaut dievai,
¹³⁰ Dar didesnį jiems vargą pasiunčia.⁴

PARODAS

Įeina korintiečių moterų choras

CHORAS

Mes girdėjom verksmus ir graudingas raudas
Nelaimingos kolchietės.
Ar nenurimo dar ji, pasakyk mums, senele,
Mes čia prie durų girdėjom
¹³⁵ Namuos jos raudojimą gaudų.
Mieloji senele,
Nedžiugina mūs ta nelaimė namų,
Kuriuos taip širdingai mylėjom.

AUKLĖ

Nebėra jau namų, jau ir laimės nebėr!
¹⁴⁰ Jisai džiaugias kartu su valdovo dukra,
O manoji ponია rūmuos rauda viena,
Ir šitoj jos kančioj net geriausi draugai
Neberanda jai žodžių paguosti.

MEDĖJA (iš rūmų)

Ai, ai!
Tegu trenkia perkūnas iš aukšto dangaus
¹⁴⁵ Man į galvą tiesiog! Kam gi man begyvent?

Ak, aš trokštu dabar tik numirti greičiau
Ir pabaigti gyvenimo kančią!

CHORAS

Strofa

O Dzeuse, o žeme, o šviesa dangaus,
Ar girdite jūs nelaimingos žmonos
¹⁵⁰ Dejavimą gaudų?
Koks geismas besotis, beprote,
Į pražūtį traukia tave?

---

⁴ Auklė samprotauja apie valdovų išdidumą, jų aistrą viešpatauti ir nuosaikų, ramų paprastų žmonių gyvenimą. Euripidui buvo prikišama, kad jis, įvedęs į savo tragedijas šalia karalių ir didvyrių paprastus žmones, leidžia jiems filosofuoti sunkiomis temomis ir aukštu stiliumi.

Mirtis nepavélins ateiti,
Tu jos nemaldauk.
155 Jei vyras tavasis
Jau kitą pamilo,
Ant jo tu dėl to nesirūstink,
Jam Dzeusas už tai atmokės.
160 Per daug nesigraužk
Dėl mylimo vyro.

MEDEJA (*iš rūmų*)

O galingasai Dzeuse, Temide didi,
Ar jūs matot nūnai, kokį vargą kenčiu,
Su niekšu tuo kadai susirišus pati
Didžia priesaika? O kad išvysčiau aš jį
165 Ir jo žmoną sumaltus į dulkes kartu
Su namais, nes daug bloga padarė jie man!
Ak, o tėve, o mieste, aš jus palikau,
Taip gėdingai nužudžiusi brolių kadai.

AUKLĖ

Ar jūs girdit, ką sako, kaip šaukia jinai,
170 Ir kaip meldžia globėją Temidę varge,
Patį Dzeusą, kurs priesaikas sergi budriai.
Juk negali taip būt, kad mažu dalyku
Pasitenkintų viešpatės rūstis!

CHORAS

Antistrofa

O kad ji greičiau pasirodytų mums
175 Ir mūsų dabar pasakytus žodžius
Išgirsti galėtų!
Gal pyktis baisus jai praeitų,
Sujaudinta siela nurimtų
Ir mūs prielankumo netrūktų
180 Padėti draugams.
Tu eik ir ją greitai
Pakviesk čia iš rūmų.
Pranešk, kad palankios jai esam,
Skubėk, kol savų nepražudė,
185 Nes rūstis kaskart
Labiau vis didėja.

AUKLĖ

Aš įvykdysiu tai, tačiau man neramu,
Ar valdovė manęs paklausys.
Betgi pareigą šitą atliksiu mielai.
190 Ji kaip liūtė, ką tik atsivedus vaikus,
Baisiomis akimis, įtarimo pilnom,

Tuoj apžvelgia tarnus, kai šie eina artyn
Pakalbėti su ja. Iš tikrųjų nė viens
Nesuklystų visai, pavadinęs kvailais
¹⁹⁵ Ir paikais tuos, kurie yr gyvenę prieš mus.
Jie ir šventėms, puotoms, taip pat vaišėms šaunioms
Sugebėjo sukurt maloniausių dainų,
Bet nė vienas daina ir kitarų garsais
Negalėjo žmonėms nuraminti aistrų,
²⁰⁰ Dėl kurių visada su žudynėm baisiom
Pražūtingi vaidai ardo mūsų šeimas.
Iš tikrųjų, jei mūs sopulingas kančias
Nuramintų daina, būtų laimė didi.
Tačiau kam puotose veltui traukti dainas,
²⁰⁵ Jei puota jau pati vien didžia prabanga
Mirtingiems daug džiaugsmo suteikia?
(*Nueina į rūmus*)

CHORAS

Epodas

Verksmus ir raudas graudulingas girdėjome:
Keikia Medėja veidmainį nedorėlį,
Vyrą, vedybas suardžiusį.
²¹⁰ Dievus ji maldauja ir Dzeuso galingojo
Dukrą Temidę, besaugančią priesaikas,
Kad už skriaudas atmokėtų.
Heladėn Temidė per vandenį vedė ją
Tamsiąją naktį lig vartų, kur matosi⁵
²¹⁵ Jūros erdvė begalinė.

PIRMAS EPEISODIJAS

Medėja ateina iš rūmų, lydima auklės

MEDĖJA (*chorui*)

Korinto moterys, iš rūmų išėjau,
Kad priekaišto nemestumėt... Juk daugelį
Apšaukia išdidžiais dėl žvilgsnio jų drąsaus
Ar išvaizdos. Kiti gi, būdami lėti,
²²⁰ Sulaukia paniekos tarytum tinginiai.
Teisybės nepažinsi iš žmonių akių,
Nes, vienas kito nesupratę dar širdies,
Šnairuoja tuoj piktai, lyg kęsdami skriaudas.
Ateivis turi prisitaikyt prie kitų.
²²⁵ Pagirti negaliu miestiečio išdidaus,
Kurs esti paprastam piliečiui atžarus.

---

⁵ Medėja su Jasonu plaukė į Kolchidę dieną ir naktį, niekur nesustodami. Vartai – Bosforo sąsiauris.

Dabar ištikęs netikėtas įvykis
Sugniuždė dvasią man; nenoriu aš gyvent.
Praradus džiaugsmą, mirt norėčiau, mielosios,
²³⁰ Nes tas, kurs viskas buvo man, – pažįstat jį, –
Tas mano vyras – jau blogiausias iš visų.
Tarp protą turinčių būtybių žemėje
Nelaimingiausios esame mes, moterys.
Pirmiausia už didžius turtus mes turime
²³⁵ Sau vyrą nusipirkt – valdovą sau pačioms;
Už šią blogybę dar didesnė yr kita:
Ir čia didžiausias mums pavojus – blogas jis
Ar geras. Moterims skyrybos – negarbė,
Taip pat pamesti vyro joms negalima.
²⁴⁰ Atėjus į namus, kur papročiai kiti,
Tėvų nemokytai, reik būti įžvalgiai,
Kad vyrui tu gražiai pataikytum įtikt.
Ir jeigu mums taip vargstant sekasi gerai
Ir vyras kantriai neša jungą su mumis,
²⁴⁵ Tai laimė pavydėtina, jei ne – verčiau
Numirti! Vyras, kai įgrista jam namie,
Pas bičiulius arba bendraamžius
Užeidamas, sau širdį gali nuramint.
O mes tikrai jį vieną turim tematyt.
²⁵⁰ Jie prikiša, kad saugios esame namie,
O jie gi grumiasi su ietimi kovoj.
O neišmanėliai! Verčiau man tris kartus
Stovėti su skydu kaip vienasyk gimdyt.
Tačiau šie žodžiai tinka man tik, o ne jums,
²⁵⁵ Nes jūs tėvynę turit ir tėvų namus
Ir draugių apsuptos gyvenate linksmi,
O aš čia be tėvynės, vyro pamesta
Ir atvežta toli iš svetimios šalies;
Nėr motinos nei brolio, mano giminių,
²⁶⁰ Kur aš nubėgus pasiguosčiau varguose.
Dėl to aš vieno jus norėčiau paprašyt
Kai man pavyks surast kelius ir priemones,
Kaip vyrui už kančias galėčiau atsiteist
Ir uošviui, dukrą davusiam, ir jaunajai,
²⁶⁵ Tylėkite!⁶ Nors moteris yra baili,
Nors bijo kautis ir į kardą pažiūrėt,
Bet jeigu kas pažeidžia santuokos saitus,
Kitos būtybės nėr, taip kraujo trokštančios.

CHORO VADOVĖ

Tylėsiu. Tu teisingai vyrui keršysi,
²⁷⁰ Medėja. Aš nesistebiu, kad tu kenti.
Bet štai čionai Kreontas, viešpats šios šalies,
Ateina naujo nutarimo tau pranešt

⁶ Šis sušukimas akivaizdžiai rodo tolesnę choro laikyseną tragedijoje. Choras, visiškai netrukdydamas, leidžia Medėjai vykdyti kerštą.

Jeina palydovų lydimas karalius Kreontas

KREONTAS

O tu, paniurėle, ant vyro nirštanti
Medėja, tau aš įsakau: išėik tuoj pat
²⁷⁵ Tremtin iš šito krašto su abiem vaikais
Ir negaišuok. Šiuo nuosprendžiu pats rūpinsiuos!
Ir tolei neisiu į namus, iki tavęs
Už šios šalies ribų neišvarysiu lauk.

MEDEJA

Ai, ai! Aš, nelaiminga, visiškai žuvau!
²⁸⁰ Bures pakėlę priešai vejasi mane,
Ir iš nelaimės išsigelbėt kelio nėra.
Tačiau paklausiu, nors ir nuskriausta esu:
Už ką mane, Kreontai, iš šalies tremi?

KREONTAS

Bijausi aš, – nėra man reikalo tai slėpt, –
²⁸⁵ Kad mano dukros tu nepražudytumei.
Mane bijoti verčia daugel priežasčių:
Esi gudri ir nedoriems darbams gabi,
Niršti, kad vietos vyro lovoj netekai.
Žinau, man pranešė, jog keršyti rengies
²⁹⁰ Ir uošviui, ir jaunavedžiui, ir nuotakai.
Aš pasisaugosiu pirmiau, nei tai įvyks;
Nekenčiamam geriau dabar būt, moterie,
Negu paskui švelnumą savo apgailėt.

MEDEJA

Ai, ai!
Ne tik dabar, Kreontai, bet jau ir seniau
²⁹⁵ Šlovė man kenkė ir daug bloga atnešė.
Todėl protingas tėvas niekad os vaikams
Neturi stengtis išminties didžios suteikt:
Nors bus ir šiaip jie tinginiais vadinami,
Piliečiai jiems tada pradės dar pavydėt
³⁰⁰ Jei ką pareikši nauja neišmanėliams,
Tai jiems patauška ir kvailys atrodysi,
Bet jeigu protingesnis būsi ir už tuos,
Kurie išminčiais dedas, jie tavęs nemėgs.
Tokia pati lemtis ištiko ir mane:
³⁰⁵ Dėl savo proto aš nekenčiama esu –
Vieniems lėta, kitiems gi būdo per staigaus,
Tretiems net priešinga. Bet aš ne per gudri.
Ir tu bijai patirt ką bloga iš manęs,
Bet ne tokia esu, Kreontai, nebijok,
³¹⁰ Niekuo valdovams negalėčiau nusikalst.
Kuo nuskriaudei mane? Išleidai dukterį,

Už ko geidei. Tik savo vyro nekenčiu.
O tu, manau, visai protingai padarei,
Ir nepavydžiu, kad tau puikiai sekasi.
³¹⁵ Tad kelkit vestuves ir laime džiaukitės,
O man šiame krašte nedrauskite gyventi.
Ir nuskriausta tylėsiu viešpačiams klusni.

KREONTAS

Kalbi – net miela paklausyt, tačiau širdis
Nujaučia, kad kažką negera mums rengi.
³²⁰ Dabar tavim mažiau tikiu negu pirmiau,
Nes vyro ar moters, staiga užpykstančių,
Juk saugotis yra lengviau negu tylių.
Tad išsinešdink kuo greičiau ir nekalbėk!
Taip nutarta; jokia gudrybė nepadės
³²⁵ Tau – mano priešui – pasilikti čia pas mus.

MEDĖJA (*puola Kreontui po kojų*)

Pasigailėk manęs vardan jaunavedės!

KREONTAS

Tuščiai kalbi – neperkalbėsi tu manęs!

MEDĖJA

Nejaugi tremsi, ir meldimas nepadės?

KREONTAS

Už mano šeimą tu mielesnė man nesi.

MEDĖJA

³³⁰ Tėvyne mano, kaip ilgiuosi aš tavęs!

KREONTAS

Išskyrus kūdikius, ir man brangiausia ji.

MEDĖJA

Ak, ak! Ta meilė – pražūtis baisi žmonėms!

KREONTAS

Nuo to priklauso, kaip likimas nulemia.

MEDĖJA

Ištirk, kas kaltas, Dzeuse, dėl nelaimių šių!

KREONTAS

³³⁵ Išeik, beprote, ir manęs tu nekankink.

MEDĖJA

Tai aš kenčiu ir jau prisikentėjau daug.

KREONTAS

Tave tarnai tuoj lauk iš čia jėga išmes.

MEDĖJA

To nedaryk, Kreontai, aš meldžiu tave.

KREONTAS

Man rodos, įkyrėti nori, moterie?

MEDĖJA

³⁴⁰ Gerai, išeisiu. Bet ne to maniau prašyt.

KREONTAS

Tai ko spiries, ko nepaleidi rankos man?

MEDĖJA

Nors vieną dieną dar man leiski pasilikti

Ir apgalvoti, kaip išvykti iš čionai!

Ir kur saviems vaikams surasti prieglaudą,

³⁴⁵ Nes tėvui jau visai nerūpi jo vaikai.

Bent jų pasigailėk! Juk tėvas pats esi –

Tad palankumo jiems gali parodyti.

Aš rūpinuosi ne savim, kad reiks išeit,

Bet jų, patekusių didžian vargan, verkiu.

KREONTAS

³⁵⁰ Man svetima griežta valdovo prigimtis;

Daug teko nukentėt, kad per švelnus buvau.

Aš ir dabar matau, kad negerai elgiuos,

Bet gausi, ko prašai. Tačiau aš tau sakau:

Jei Helijo žibintas ryt išvys tave⁷

³⁵⁵ Ir tavo sūnus dar šio krašto ribose,

Tu mirsi! Duotas žodis atšauktas nebus.

Taigi, jei reikia, vieną dieną dar pabūk, –

Juk nedarysi nieko bloga, ko bijau.

Kreontas su palydovais išeina

CHORO VADOVĖ

Nelaimingoji žmona,

³⁶⁰ Kiek daug tu kančių iškentėti turi.

Kur tau kreiptis dabar ir kur prieglaudą rast?

Kur tu rasi namus arba kraštą, kuris

Iš nelaimių tave išvaduotų?

Kaip nubloškė dievas, Medėja, tave

³⁶⁵ Į didžiausių nelaimių verpetą!

MEDĖJA

---

⁷ Helijas – saulės dievas, tad Helijo žibintas – saulė.

Visur mane nelaimės seka. Kas paneigs?
Bet nemanykite, kad viskas baigsis taip!
Dar daug jaunavedžiams sunkumų ateity,
Taip pat ir uošvių laukia nemaži vargai.
370 Jūs manot, kad aš būčiau meilikavus jam.
Jei būčiau nenumačius sau iš to naudos?
Nebūčiau žodžio tarus, lietus rankomis.
Bet jis apkvaišo ir, užuot manus planus
Galėjęs suardyti ir ištremt mane,
375 Dar vieną dieną leido man čionai pabūt.
Paversiu aš lavonais šiandien priešus tris:
Ir tėvą, ir jo dukrą, vyrą savąjį.
    Jiems nužudyti būdų daug turėdama,
Bičiulės, nežinau, kurį jų pasirinkt
380 Ar ugnį po jaunavedės namais pakišt,
Ar širdį jai aštriuoju durklu perverti,
Įslinkus į namus, kur stovi lova jos?
Bet vieno aš bijau: jei, slenkstį peržengus
Ir viskam pasiruošus, būsiu sučiupta,
385 Tai mano priešai mirštančią mane išjuoks.
Geriausia eit tiesiu keliu, kurs mums yra
Labiausiai įprastas: žudyti juos nuodais.
    Gerai!
Jie mirs. Koks miestas gi tuomet priims mane,
Kas man pasiūlys saugų kraštą ir namus,
390 Kas prieglaudą suteiks ir kas mane apgins?
Aš nieko neturiu. Palauksiu kolei kas.
Lig prieglaudą kur gauti man viltis nušvis,
Vylingai ir slapta jiems rengsiu žudynes.
Bet jei nelemtos kliūtys man pastos kelius,
395 Aš durklo griebsiuos ir, nors grėstų man mirtis,
Žudysiu su nepaprasta drąsa visus.
Vardan Hekatės tos, kurią aš garbinu⁸,
Kurią globėja sau pati išsirinkau,
Kuri gyvena židiny manų namų,
400 Nė vienas nesidžiaugs, kas įžeidė manel!
Aš karčiu liūdesiu paversiu vestuves
Ir giminystę jų, ir savo ištremtį.
    Tiktai drąsiau! Dabar parodyk, ką gali,
Medėja, klastomis ir savo apžavais!
405 Baisiajam darbui ruoškis! Ar užteks drąsos?
Matai, kaip tu kenti. Nebūk tad pajuoka
Sizifo bendrams, tiems Jasono giminėms⁹,
Kilmingo tėvo dukra, aine Helijo¹⁰.
Juk daug ką tu gali; be to, mes – moterys:
410 Nors visiškai netikusios geriems darbams,
Užtat daryt blogybes mes prityrusios.

⁸ Hekatė buvo laikoma burtininkų deive, todėl ji Medėjos globėja.

⁹ Sizifas – Korinto įkūrėjas ir pirmasis jo karalius. Korintas, kurio dukterį vedė Jasonas, buvo Sizifo įpėdinis.

¹⁰ Dievas Helijas augino ir sergėjo visus žmones. Dėl to Medėja save vadina jo dukra.

PIRMAS STASIMAS

CHORAS

I strofa

Šventos upės srovena atgal prie versmių,
Ir tiesa iškraipyta, dorybės nebėr,
O klasta vyrų širdis užvaldė.
415 Nemirtingiems dievams duotų priesaikų jie
Dabar visiškai jau nesilaiko.
Bet keičias piktieji gandai apie mus,
Ir garbė mūs gyvenimą gaubia.
Taip, moterų laukia šlovė nerami,
420 Nebesmerks jų gandai neteisingi

I antistrofa

O senobinės mūzos mūs dainių garsių
Savo giesmes jau greitai giedoti paliaus
Apie mūsų gudrumą ir klastą.
Jeigu Febas mus būtų išmokęs dainų
425 Ir skambėjimo lyros žavingo,
Tai mūsų giesmė iš tikrųjų nūnai
Jums, o vyrai, kitaip suskambėtų,
O amžiai žili pasakytų mums daug
Apie mūsų ir vyrų likimą.

II strofa

430 Tu, tėviškę savo palikus,
Vyškai širdimi, pilna meilės,
Praplaukti uolų nepabūgai.
Dabar svetimoj šalyje
Tu viena gyveni,
435 Savo vyro netekus.
Tave jie paniekintą, pamestą tremia
Į svetimą kraštą.

II antistrofa

Pradingo jau priesaikos šventos
Didžiojoj Heladėj; drovumas,
440 Pakilęs į dangų, nuskrido.
Nėra tau gimtųjų namų,
Kur tu, vargše, kančioj
Pasiguosti galėtum.
Varžovė kita, tavo meilę pamynus,

ANTRAS EPEISODIJAS

Įeina Jasonas

JASONAS

Ne šiandien pirmąkart matau – dažnai mačiau:
Besaikis pyktis – blogis neapsakomas.
Tau buvo leista likt šioj žemėj ir namuos,
Kai tu valdovų valiai paklusni buvai, –
450 Dabar ištrems tave už tas paikas kalbas.
Visai man nesvarbu, vadink sau ir toliau
Jasoną vyru, nedoriausių iš visų.
Bet dėl šnekų tavų prieš valdovus, žinok:
Esi laiminga, kad tave tik išstremia.
455 Valdovų rūstų pyktį aš ramindavau,
Norėdamas, kad pasiliktum čia pas mus.
O tu kvailysčių nemeti, piktai kalbi
Prieš valdovus. Užtat ir būsi išstremta.
Aš ir dabar dar neišsižadū draugų
460 Ir ateinu dėl tavo labo, žmona, čia,
Kad su vaikais varge nebūtum išmesta,
Kad ko netrūktų tau. Tremtis juk teikia daug
Sunkių vargų. Nors tu manęs ir nekenti,
Tačiau linkėti bloga tau aš negaliu.

MEDĖJA

465 Bjaurybe tu! Geresnio žodžio nerandu
Tau už bailumą. Kaip tu išdrįsai ateit
Ir pasirodyti, toksai nekenčiamas
Ne tik dievų ir mano, bet visų žmonių.
Tai ne drąsa ir ne narsumas, artimiems
470 Padarius bloga, tiesiai į akis žiūrėt,
O begėdystė, ta didžiausia iš visų
Žmonijos ydų! Bet gerai, kad atėjai:
Kai iškalbėsiu, mano širdžiai bus lengviau.
Be to, ir tu kentėsi beklausydamas.
475 Dabar papasakosiu viską iš pradžios.
Išgelbėjau tave, tai graikai atmena,
Kurie kadaise Argu plaukė su tavim,
Kada kinkyti jaučių, prunkščiančių ugnim,
Apsėt mirties dirvonų pasiūstas buvai.
480 Tą slibiną, kurs neužmigdams rangėsi
Aplinkui aukso vilnas ir jas saugojo,
Aš užmušiau ir tau palaimą atnešiau.
Išdavus savo tėvą ir gimtus namus,
Pabėgau į Pelijo Jolką su tavim,
485 Daugiau širdies neg sveiko proto vedama.

Peliją nužudžiau žiauriausia mirtimi –
Jo dukrų rankom – ir tau baimę išblaškiau.

Tu tiek daug gera, niekše, gavęs iš manęs,
Metei mane ir kitą sau pasirinkai,
490 Nors ir turi vaikų. Jei neturėtum jų,
Aš dovanočiau tau, kad kitą pamilai.
Kur priesaika šventa? Aš negaliu suprast
Manai, kad viešpatavę liovėsi dievai,
Kad duota jau žmonėms kiti įstatymai!
495 Juk suvoki, kad tu sulaužei įžadus.
Štai ta ranka, kurią dažnai tu spausdavai,
Ir keliai mano! Veltui juos myluodavo
Beširdis vyras! O apgautoji viltie!

Gerai. Kaip su draugu kalbėsiu su tavim,
500 Nors gera iš tavęs sulaukt nesitikiu, –
Blogumas tavo, kai paklausiu, išaiškės:
Tai kur dabar man kreiptis? Į tėvų namus,
Kuriuos išmainius į tave čia atvykau?
Gal į vargšes Pelijo dukteris? Gražiai
505 Žudikę jų tėvo jos namuos sutiks!
Jau taip yra: savų likau nekenčiama,
O tuos, kurių užgauti nenorėjau aš,
Sau priešais padariau, tave mylėdama.
Užtat sukilo moterų pavydas man
510 Kaip laimingiausiai nuotakai. Tai nuostabų
Ir ištikimą vyrą vargšė aš turiu,
Jei išvaryta bėgt iš krašto privalau
Be artimų, vienu viena su kūdikiais!
Garbė jaunavedžiui, kad aš, išgelbėjus
515 Tave, išeisiu elgetauti su vaikais.

O didis Dzeuse, kam tu galią mums davei
Atskirt tikrajam auksui nuo netikrojo,
Bet žmogui neįspaudei nė jokių ženklų,
Kad mes iš jų pažintume nedorėlį?

CHORO VADOVĖ

520 Baisi rūstybė kyla – numaldyt sunku, –
Kada įsidega kivirčiai tarp draugų.

JASONAS

Berods turiu būt nemenku kalbėtoju,
Tarytum laivo sumaniu vairininku,
Kurs sugėba, suglausdamas bures, pabėgt,
525 O moterie, nuo tavo žodžių antplūdžio.
Per daug giriesi nuopelnais. O aš manau –
Manoj kelionėj iš dievų ir iš žmonių
Viena tiktai Kipridė gelbėjo mane.
Nors tu protinga, bet nenori pripažint,
530 Kad pats Erotas neišvengiamom strėlėm
Tave juk privertė vis gelbėti mane.

Tačiau nenoriu visko smulkiai pasakot.
Žodžiu, jei man kiek nors padėjai, – neblogai,
Bet, man padėdama, tu daug daugiau gavai,
535 Negu kad man davei, – tai aš įrodysiu.
Pirmiausia, gyveni Heladės žemėje,
Ne barbarų krašte; patyrei teisę čia,
Įstatymų globoj saugi nuo sauvalės.
Kiekvienas graikas žino, kad protinga tu,
540 Ir išgarsėjai, – jeigu žemės pakrašty
Gyventum, nežinotų nieks apie tave.
Nebūtų niekad aukso rūmai man mieli
Nei himnai, už Orfėją giedami gražiau,
Jei man gyvenimas praeitų be šlovės.
545 Tai tiek apie savuosius darbus pasakiau,
Nes tu pradėjai žodžių karą prieš mane.
Matau, smerki baisiausiai, kad vedžiau
Karaliaus dukterį, bet tau įrodysiu,
Pirmiausia, kad protingai aš pasielgiau,
550 Paskui, kad dorovingai, o galų gale,
Kad gero iš visos širdies norėjau tau
Ir savo kūdikiams. Tik paklausk ramiai.
Kada iš Jolkų krašto atvykau čionai
Ir kai mane lydėjo begalės vargų,
555 Ką naudingesnį aš, pabėgėlis, surast
Galėjau, kaip karaliaus vesti dukterį?
Ir ne tavęs nekęsdamas, kaip tu sakai,
Taip pat ne geisdamas dar sau kitos žmonos,
Ne trokšdamas turėti dar daugiau vaikų;
560 Kuriuos turiu, užtenka, – skųstis negaliu.
Aš juk norėjau, kad gyventume gražiai,
Kad nieko mums netrūktų, nes gerai žinau:
Visi draugai iš tolo vargšo lenkiasi.
Vaikus išauklėt trokščiau mūs genties vertus
565 Ir išauginti brolius savo kūdikiams,
Sugiminiavęs juos, patogiai pagyvent.
Kam iš tiesų tau reikia dar daugiau vaikų?
O aš norėčiau per vaikus, kurie dar gims,
Jau esantiems padėt. Bene bloga mintis?
570 Taip nekalbėtum, jei nedegtum pavydu.
Bet jūs jau tokios, moterys: jei santuokos
Nedrumščia niekas, manot viską turinčios,
Bet jei koksai šešėlis temdo santuoką, –
Kas gera ir gražu, nieku jūs laikote.
575 Vaikai žmonėms turėtų gimt kitu būdu,
Tada nereikalingos būtų moterys,
Ir nebebūtų jokio vargo žemėje.

CHORO VADOVĖ

Jasone, savo kalbą puikiai išpuošei,
Bet man atrodo, – nors šie žodžiai nepatiks, –

580 Tu neteiskus, kad savo žmoną pametei.

MEDEJA

Aš iš tiesų skiriuosi nuo kitų žmonių,
Nes man atrodo, jog labai griežtos bausmės
Sau nusipelno gražbylys nedorėlis.
Paslėpęs melą pagyrūniška kalba,
585 Jis daro pikta, bet jis ne per daug gudrus,
Tad man dabar tu nesirodyk įmantrus
Ir gražbylys, – viens žodis tuoj nutrenks tave:
Jei geras man buvai, turėjai pasitart
Ir mano sutikimą gaut, nevest slapta.

JASONAS

590 Gražiai padėjus būtum man šiam reikale,
Jei dėl vedybų būčiau pasisakęs tau,
Kuri net ir dabar iš pykčio vis niršti.

MEDEJA

Ne tai galvojai, bet laikei sau negarbe
Sulaukt žilos senatvės su svetimšale.

JASONAS

595 Gerai žinok, ne moters geisdamas vedžiau
Karaliaus dukterį, kurią dabar turiu,
Bet, kaip esu minėjęs, troškau tau padėt,
Norėjau karalaičius broliais išaugint
Saviems vaikams, kad jie turėtų atramą.

MEDEJA

600 Nereikia man tos laimės, sielvarto pilnos,
Ir turtų nė jokių, kad širdį graužtų man!

JASONAS

Žinai, kaip elgtis ir kaip protingesnei tapt?
Tu gera nelaikyk sau niekada blogiu,
O laimėj nelaiminga nevadink savęs.

MEDEJA

605 Taip, tyčiokis, nes tu juk prieglaudą turi,
O man paniekintai iš krašto reikia bėgt.

JASONAS

Pati norėjai to, neversk kaltės kitiems.

MEDEJA

Ką padariau? Vedžiau ir pamečiau tave?

JASONAS

Prieš valdovus kalbėjai nedoras kalbas.

MEDEJA

⁶¹⁰ Ir prakeikimą tavo giminei mečiau.

JASONAS

Daugiau aš su tavim nebesiginčysiu.

Jei nori paramos saviems vaikams ir sau

Iš mano turtų gaut kelionei, pasakyk,

Aukosiu noriai jums aš rankomis pilnom;

⁶¹⁵ Draugams pasiūsiu ženklus, kad padėtų tau¹¹.

O jeigu, moteriške, tu nenori to,

Kvaila esi, – jei liausies pykus, bus geriau.

MEDEJA

Nesinaudosiu tavo sėbrų paslaugom,

Aš nieko nepriimsiu, nieko man neduok,

⁶²⁰ Juk niekšo dovanos neatneša naudos.

JASONAS

Dėl to meldžiu dievus, kad jie paliudytų.

Jog viskuo noriu tau ir kūdikiams padėt,

Tu gera niekini ir atstumi draugus, –

Už tai dar daug skaudžiau tau atkentėti teks.

Jasonas išeina

MEDEJA

⁶²⁵ Keliuk, nes tu ilgiesi nuotakos jaunos,

Degi aistra, prie rūmų čia bedelsdamas.

Na, džiaukis! Gal tu taip atšvęsi vestuves, –

Dievai padėkit, – kad prakeiksi jas vėliau.

ANTRAS STASIMAS

CHORAS

I strofa

Kai apima meilės aistra begalinė,

⁶³⁰ Neteikia ji vyrams garbės nei dorumo.

Bet jeigu Kipridė rami mus aplanko,

Gražesnės dievaitės už ją nebėra.

Prieš mane tu iš lanko auksinio,

Valdove, nesiūski

⁶³⁵ Strėlės pražūtingos,

Meilės nuoduos pamirkytos.

---

¹¹ Čia turima galvoje ženklai iš medžio ar metalo, kuriuos įteikę tam tikriems asmenims, nepažįstamieji galėjo susipažinti, įgyti pasitikėjimą ir gauti prieglaudą svetimame krašte. Ateivis jį perlauždavo pusiau, vieną jo dalį atiduodavo savo globėjui, o kitą pasilikdavo.

I antistrofa

Dievų dovanotas dorume gražus,
Lydėki mane tu per mano gyvatą.
Tu nirštančio rūsčio ir veido audringo
640 Nekelk dėl vedybų ryšių netikrų
Mano sieloj, galinga Kipride.
Uždek širdyje man
Ramybę ir meilę,
Moterų santuoką laimink.

II strofa

645 Tėviške mano, šalele gimtoji,
O kad nereikėtų bedalei man, vienai,
Žmonių apkalbėtai,
Vargų iškamuočiai,
Pasaulyje tremtine klaidžiot!
650 Mirtie, o mirtie, tu ateik, paskubėk,
Kol toji lemtis dar manęs neužklupo.
Didžiausia nelaimė yra
Savosios tėvynės netekti.

II antistrofa

Matėme pačios, ne gandas atėjęs
655 Per žmones pasakė. Kai vargą kentėjai,
Nelaimės didžiausias,
Tavęs negailėjo
Piliečiai nei tavo bičiuliai.
Tebūna prakeiktas, kas savo širdies
660 Tyriausių jausmų nebenori atverti,
Draugams atsidūrus varge.
Jo niekad draugu nelaikysim.

TREČIAS EPEISODIJAS

Jeina Atėnų karalius Egėjas

EGĖJAS

Sveika, Medėja! Juk gražesnio žodžio nieks
Nerado dar lig šiol draugams pasveikinti!

MEDEJA

665 Ir tu būk sveikas, Pandiono¹² garsiojo
Sūnau Egėjau! O iš kur tu atvyksti?

---

¹² Pandionas – Atėnų karalius. Pandiono sūnus Egėjas po tėvo mirties paveldėjo jo karalystę.

EGĖJAS

Grįžtu iš Febo senojo orakulo.

MEDEJA

Tai ko j šventą žemės vidurį vykai?¹³

EGĖJAS

Paklausti, kaip vaikų galėčiau susilaukt.

MEDEJA

⁶⁷⁰ Dievai! Ar tu bevaikis dar lig šiol esi?

EGĖJAS

Bevaikis... Taip man lėmė dievas kažin koks.

MEDEJA

Ar žmoną jau turi, ar dar nevedęs tu?

EGĖJAS

Susaistytas vedybiniais ryšiais esu.

MEDEJA

Tai ką gi tau pasakė Febas dėl vaikų?

EGĖJAS

⁶⁷⁵ Atsakymas gilus, nelengva jį suprast.

MEDEJA

O ar galiu išgirsti dievo ištarmę?

EGĖJAS

Mielai, nes tam ir reikia išminties didžios.

MEDEJA

Ką jis bylojo? Jei išgirst galiu, sakyk!

EGĖJAS

Tu kojos iš odos maišelio neišleisk.

MEDEJA

⁶⁸⁰ Kol ko nepadarysi, nenuvyksi kur?

EGĖJAS

Kol nepasieksiu židinio tėvų namų.

MEDEJA

O ko norėjai plaukdamas šitan kraštan?

---

¹³ Apolono šventykla Delfuose buvo Graikijos centre. Dėl to buvo manoma, kad Delfų orakulo šventovė esanti žemės vidury.

EGĖJAS

Pitėjas juk Troidzeno Viešpatis yra...¹⁴

MEDEJA

Esą jis – dievočiausias Pelopo sūnus.

EGĖJAS

⁶⁸⁵ Jam dievo ištarmę aš noriu pasakyt.

MEDEJA

Jis išmintingas ir prityręs šioj srity.

EGĖJAS

O man brangiausias iš visų kovos draugų.

MEDEJA

Linkiu tau laimės! Teįvyksta, ko geidi.

EGĖJAS

Ko akys tokios liūdnos, ko išbalusi?

MEDEJA

⁶⁹⁰ Egėjau, mano vyras tapo blogas man.

EGĖJAS

Ką tu kalbi? Man aiškiai viską apsakyk.

MEDEJA

Jasonas skriaudžia, nors aš nekalta prieš jį.

EGĖJAS

Ką jis padarė? Pasakyk man atvirai.

MEDEJA

Jis turi jau ir kitą žmoną, rūmų viešpatę.

EGĖJAS

⁶⁹⁵ Ar jis niekšybę tokią drįstų padaryt?

MEDEJA

Tikrai, mane mylėjęs, nūn paniekino.

EGĖJAS

Ar myli kitą, ar nekenčia tik tavęs?

MEDEJA

Jisai ją myli, ir savi jam ne draugai.

---

¹⁴ Pitėjas, Pelopo sūnus, buvo Argolidės miesto Troidzeno karalius.

EGĖJAS

Tegu prasmenga, jei toks blogas, kaip sakai.

MEDEJA

⁷⁰⁰ Valdovų giminaičiu tapt įsigeidė.

EGĖJAS

Kas leidžia už jo dukrą? Viską apsakyk!

MEDEJA

Kreontas, viešpats šioj Korinto žemėje.

EGĖJAS

Ne veltui, moteriške, taip labai liūdi.

MEDEJA

Aš žuvus! Iš šio krašto tremiama esu.

EGĖJAS

⁷⁰⁵ Kieno? Ir vėl nelaimę naują praneši.

MEDEJA

Kreontas iš šio krašto ištremia mane.

EGĖJAS

Ir tai Jasonas leidžia? Negražu tikrai!

MEDEJA

Nors žodžiais ne, bet širdyje jis pritaria.

Prisiekiu tavo keliais ir tavu smakru,

⁷¹⁰ Aš nuolankiai maldauju ir prašau tave:

Pasigailėk, pasigailėk nors tu manęs

Ir neatstumk paniekintos ir ištremtos,

Priglausk savam krašte ir savo namuose.

Kad tavo norą susilaukt vaikų dievai

⁷¹⁵ Palaimintų! Kad būtų tau graži mirtis!

Tu nežinai, kad sau čia laimę suradai:

Nebusi be vaikų, sulauksi kūdikių.

Taip padarysiu – apžavų tokių turiu.

EGĖJAS

O moteriške, daug kas skatina mane

⁷²⁰ Malonę šią suteikt: pirmiausia tai dievai,

Paskui gi ir vaikai, kurių tu man žadi.

Nes jų visa sava esybe aš ilgiuos.

Nusprendžiau šitaip: kai atvyksi mūs kraštan,

Suteiksiu globą tau – tai mano pareiga.

⁷²⁵ Bet, moteriške, viena dar primint turiu:

Iš šios šalies nenoriu išsivest tavęs,

Bet jei pati atvyksi į manus namus,
Tau bus saugu, tavęs aš neišduosiu jiems.
Tačiau verčiau pati išeik iš šios šalies, –
⁷³⁰ Nenoriu, kad draugai mane apkaltintų.

MEDEJA

Gerai. Bet jeigu tu man duotum priesaiką,
Tada, be abejonės, būčiau aš tikra.

EGEJAS

Tu netiki? Ko tau širdis taip nerami?

MEDEJA

Tikiu, tačiau Pelijų giminė ir pats
⁷³⁵ Kreontas – mano priešai. Davęs priesaiką,
Manęs jiems neišduosi, jei jie panorės.
Bet žodį davęs, o ne priesaiką dievams,
Galėtum paklausty šauklių, kai reikalaus
Išduot mane. Aš neturtinga ir silpna –
⁷⁴⁰ Jie turi turtų ir karališkus namus.

EGEJAS

Šie tavo žodžiai rodo – įžvalgi esi.
Bet jeigu nori, sutinku tai padaryt,
Nes iš tikrųjų man taip pat yra saugiau,
Jei savo priešams pasiteisint kuo turiu.
⁷⁴⁵ Ir tau tvirčiau. Sakyk, kokiais dievais prisiekt?

MEDEJA

Gaja ir mano tėvo tėvu Heliju,
Taipogi visomis dangaus dievybėmis.

EGEJAS

Ką aš daryt turėsiu, o ko ne? Sakyk!

MEDEJA

Turėsi nevaryti iš savos šalies,
⁷⁵⁰ O jei koks priešas panorės išvest mane,
Kol gyvas būsi, to neleisi nė už ką.

EGEJAS

Gaja prisiekiu, Helijo skaisčia šviesa,
Visais dievais, jog ištesėsiu, ko prašai.

MEDEJA

Užteks. Kas bus, jei netesėsi priesaikos?

EGEJAS

⁷⁵⁵ Kas būna tiems, kurie dievais nebetiki.

MEDEJA

Keliam laimingai, viskas klostysis gerai.
O aš į tavo miestą vyksiu kuo greičiau,
Įvykdžius, ką ruošiu, pasiekus, ko geidžiu.

Egėjas išeina

CHORO VADOVĖ

Tegu dievas lydėtojas, Majos sūnus¹⁵,
760 Tave lydi namo; ko tiktai tu geidi
Neramia širdimi, teįvyksta tuoju,
Nes tu vyras kilnus
Man, Egėjau, dabar pasirodei.

MEDEJA

O Dzeuse, Dike Dzeuso¹⁶, šviesa Helijo!
765 Dabar, o draugės, didžią pergalę regiu,
Dabar jau aš į tikrą kelią įžengiau.
Nūn savo priešams aš tikiuos atkeršyti,
Nes šitas vyras, kai aš tiek daug kamavaus,
Sakytum uostas šiam sumanymui manam.
770 Prie jo tvirtai pririšiu virvę inkaro,
Atvykusi Paladės miestan ir pilin¹⁷.
Dabar atskleisiu jums sumanymus savus.
Klausykite, nors nemaloni bus ši kalba.
Pasiūsiu pas Jasoną vieną iš tarnų
775 Ir paprašysiu jį pakviesti pas mane.
Kai jis ateis, švelnučiais žodžiais tikinsiu,
Jog sutinku su viskuo, jog labai gerai,
Kad, karalaitę vedęs, pametė mane, –
Naudingai ir protingai jo pasielgta.
780 Bet savo kūdikius prašysiu čia palikt
Ne tam, kad priešų žemėje užmirščiau juos,
Kad priešams atiduočiau niekinti vaikus,
O kad galėčiau karalaitę nužudyti.
Vaikus pasiūsiu, jiems įteikus dovanas:
785 Vainiką aukso, šydą kuo ploniausią, –
Jie perduos nuotakai, kad neištremtų mūs.
Kai puošmenomis kūną savo apsisiaus,
Gėdingai žus ir ji, ir kas tik ją palies:
Bus išmirkytos dovanos stipriuos nuoduos.
790 Bet šitą savo kalbą tuo aš ir baigiu.
Ak, kokį darbą man paskui reikės atlikti,
Baisu sakyti: nužudysiu aš vaikus,
Ir nieks jų negalės išgelbėti nuo mirties.
O kai Jasono bus namai jau nusiaubti,
795 Išeisiu iš šio krašto, kad mielų vaikų

¹⁵ Majos sūnus – Hermis, keleivių globėjas.

¹⁶ Dikė – Dzeuso ir Temidės duktė, teisingumo deivė.

¹⁷ Atėnė Paladė globojo Atėnų miestą ir pilį.

Neberegėčiau kraujo po baisių darbų,
Nes, draugės, nepakęsiu priešų pajuokos!
Vis tiek, kam man gyvent? Tėvynės neturiu,
Taip pat tėvų namų ir prieglaudos varge.
⁸⁰⁰ Nusikaltau, kai palikau tėvų namus
Aš įkalbėta graiko vyro, kurs už tai,
Dievybei padedant, skaudžiausiai atkentės.
Jis niekad nematys gyvų jau kūdikių,
Kuriuos jam pagimdžiau, nei iš naujos žmonos
⁸⁰⁵ Kitų nesusilauks: ji, niekše, niekšišškai
Turės numirt nuo mano paruoštų nuodų.
Manęs tegu nelaiko nieks kvaila, silpna
Ar švelnute. Kitokia mano prigimtis
Žiauri aš priešams, prielanki draugams, –
⁸¹⁰ Garbingas ir didus tokių gyvenimas.

CHORAS

Sumanyką mums savo žiaurų apsakei,
Bet mes, norėdamos padėt ir gerbdamos
Žmonių įstatymus, tau to nepatariam.

MEDĖJA

Nebus kitaip, bet jums atleistina už tai,
⁸¹⁵ Ką sakot, nes jūs tiek neiškentėt kiek aš.

CHORAS

Išdrįsi, moterie, žudyti savus vaikus?

MEDĖJA

Juk tuo labiausiai vyras bus įskaudintas.

CHORAS

O tu nelaimingiausia būsi moteris.

MEDĖJA (*chorui*)

Tegu! Bet jūs per daug į kalbą kišatės.

(*Auklei*)

⁸²⁰ Gerai, tad eik ir man Jasoną čia pakviesk, –
Kai reikalas svarbus, visad tave siunčiu.
Tik nieko nesakyk jam, ką aš nutariau,
Jei moteris esi ir poniai prielanki.

Auklė išeina

TREČIAS STASIMAS

CHORAS

I strofa

Palaiminti amžiais, vaikai Erehtėjo¹⁸
825 Ir kūdikiai jūs dangiškųjų dievų,
Šioj žemėj šventoj, kurios priešai neliečia,
Jūs mintat visi nuostabia išmintim.
Po saulėtą veją
Linksmi sau bėgiojat.
830 Kur mūzas devynias,
Pierides skaisčias,
Geltonplaukė Harmonija ugdė¹⁹.

I antistrofa

Kur deivė Kipridė sau vandenį sėmė
Iš ošiančių tykiai Kéfiso²⁰ bangų,
835 Kaip sakmės garsina, ir kvapą malonų
Po kraštą nešioja vėjelis gaivus,
Ji rožių vainikais
Papuošdavo galvas
Ir Meilės dievaičius
840 Čia siuntė žmonėms,
Įvairiausių dorybių skleidėjus.

II strofa

Kaip miestas ir Šventosios upės.
Šio krašto draugai kilniaširdžiai
Vaikų nekaltųjų žudikę
845 Ir tokią nedorėlę baisią
Tave bepriims?
Kaip drįsi tu kūdikius skriausti?
Kaip juos tu išdrįsi žudyti?
Parpuolę po kojų tavųjų,
850 Maldaujam tave,
Nežudyk savųjų vaikelių.

II antistrofa

Iš kur tu drąsos tiek įgysi
Ir širdžiai, ir rankoms savosioms
Įvykdyti darbui žiauriajam,
855 Norėdama perverti širdį
Saviesiems vaikams?
Kaip ašaras tu sulaukysi,
Į kūdikius savo pažvelgus?
Kai klaupsis tavieji sūneliai

¹⁸ Vaikai Erehtėjo – atėniečiai, legendinio Atėnų karaliaus Erehtėjo palikuonys.

¹⁹ Mūzos buvo gimusios Pirėjo kalne, todėl jos – Pieridės. Harmonija – Dzeuso ir Elektros duktė. Euripidas laiko ją mūzų motina simboline prasme – mūzos Atikos kraštui buvo darnumo, harmonijos įkvėpėjos.

²⁰ Kéfisas – Atikos upė.

860 Ir verks meldami,
Jų krauju kaip rankas sau sutepsi?

KETVIRTAS EPEISODIJAS

Jeina Jasonas, lydimas auklės

JASONAS

Kvietei – aš atėjau. Nors ant manęs pyksti,
Tavęs aš neapvilsiu. Geisčiau sužinot,
Ko, moteriške, dar tu nori iš manęs.

MEDĖJA

865 Jasonai, tu atleisk man už anuos žodžius.
Gražu matyt, kad mano pyktį pakenti, –
Juk tiek daug gera viens kitam padarėme.
Po mūsų pokalbio aš viską apmąsčiau
Ir išbariau save: ko, vargšė, rūstauju
870 Ant tų, kurie taip rūpinasi manimi?
Kam šito krašto valdovus supykdinau
Ir savo vyrą, kurs tiek gera daro mums:
Karaliaus dukrą vedė ir maniems vaikams
Augina brolius. Ar nereikia liautis pykt?
875 Kam širst, jei tokią laimę suteikė dievai?
Ar neturiu vaikų, be to, ar nežinau,
Kad esam ištremti ir likę be draugų?
Tad visa apsvarsčiau ir pamačiau, kokia
Esu kvaila ir kaip be pagrindo pykau.
880 Dabar džiaugiuos: man rodos, tu gerai darai,
Sugiminiavęs mus su jais; bet aš, kvailė,
Turėjau tavo šiems sumanymams pritart,
Padėt juos vykdyt, dalyvaut vestuvėse
Ir džiaugtis, jaunajai galėdama padėt.
885 Bet esam, kokios esam, – bloga nesakau, –
Mes – moterys. Tu neturi blogiems prilygt
Ir už kvailystę atsilygint kvailyste.
Prisipažįstu, sutinku, kad aš tada
Blogai dariau, dabar į protą atėjau.

Medėjos vaikai išeina iš rūmų

890 Vaikeliai, eikit čia, palikite namus,
Ateikit, su manim kartu pasveikinkit,
Prakalbinkit tėvelį ir užmirškite
Kartu su motina tą vaidą šeimoje,
Nes vėl taika tarp mūsų, pykčio nebėra.
895 Jo ranką dešinę paimkit. Ak, baisu,
Kai pamąstau, kas slepias mano širdyje.
Vaikeliai mano, ar ilgai jūs į mane

Taip tiesit rankutes? O, nelaiminga aš.

Man akys pilnos ašarų, visa drebu.

⁹⁰⁰ Su tėvu baigus vaidą pagaliau, švelnius
Aš savo skruostus plaunu ašarų srovėm.

CHORO VADOVĖ

Ir man pasruvo akys ašarom gailiom.

Kad tik nebūtų dar blogiau, negu yra.

JASONAS

Tam pritariu ir nepriminsiu praeities,

⁹⁰⁵ Nes moterims juk pykti įgimta yra

Ant vyro, jeigu su kita susituokė.

Dabar į gera jau palinko tau širdis.

Nors ir vėlai, bet apsisprendei protingiau

Ir pasirodei sumani tu moteris.

⁹¹⁰ Jumis, sūneliai, tėvas, padedant dievams,

Daug rūpinosi, kad laimingi būtumėt,

Ir aš manau, kad šioj Korinto žemėje

Jūs garsūs būsit dar su broliais kada nors.

Tad aukite, o pasirūpins visa kuo

⁹¹⁵ Ir tėvas, ir dievai, kurie palankūs jums.

O kad galėčiau jus matyt išaugusius

Į vyrus, mano priešų nugalėtojus!

(Medėjai)

Ko vėl akis tau vilgo gailios ašaros,

Kodėl išbalusius vėl skruostus nugręži

⁹²⁰ Ir nelinksma šią mano kalbą sutinki?

MEDĖJA

A, nieko... Aš apie vaikus susimąščiau.

JASONAS

Gali sau būt rami, aš pats globosiu juos.

MEDĖJA

Gerai, nes tavo žodžiais aš pasitikiu,

O moteris silpna ir linkus ašarot.

JASONAS

⁹²⁵ Kodėl taip graudžiai aimanuoji dėl vaikų?

MEDĖJA

Juos pagimdžiau. Kai augt linkėjai kūdikiams,

Su liūdesiu širdy mažčiau, ar taip įvyks.

Tačiau į tai, ko teiravais mane anksčiau,

Jau atsakiau, o kita dar primint galiu.

⁹³⁰ Žinai, juk pats valdovas liepė man išvykt,

Ir man geriausia taip – aš puikiai suprantu.

Kam man stovėti tau ir žemės viešpačiams

Ant kelio? Likus – priešu būčiau šių namų.

Todėl tremtin iš šito krašto išeinu.

⁹³⁵ Jei nori savo rankom išaugint vaikus,
Prašyk Kreontą, kad netremtų jų iš čia.

JASONAS

Sunku jį perkalbėt, bet reikia pamėgint.

MEDEJA

Tai liepk bent savo žmonai tėvą paprašyt,
Kad jis vaikų netremtų iš šitos šalies.

JASONAS

⁹⁴⁰ Gerai, aš ją tikrai tikiuosi perkalbėt,
Jei ji yra tokia kaip kitos moterys.

MEDEJA

Ir aš pati padėsiu tau tai padaryt.

Aš jai per kūdikius pasiūsiu dovanų,
Kurios gražiausios iš visų pasaulyje, –

⁹⁴⁵ Vainiką aukso, šydą kuo ploniausiąjį.

Tuoj pat... Tegu čia kuo greičiausiai atneša

Kuri nors iš tarnaičių man šias puošmenas.

Ją laimė aplankys ne kartą, šimtąkart,

Tave, šaunuolį karžygį, laimėjusią

⁹⁵⁰ Ir puošmenas, kurias anūkams perdavė

Kadaise mano tėvo tėvas Helijas.

Tarnaitė atneša dovanas

Sūneliai, imkit šias vestuvių dovanas

Į rankutes ir jas laimingai nuotakai

Įteikit – dovanos šios pavydėtinos.

JASONAS

⁹⁵⁵ Beprote, kam iš rankų tu išleidi jas?

Manai, kad trūksta rūbų viešpačių namams

Ar aukso? Jas pasilaikyk, nedovanok,

Nes jeigu nuotaka kiek vertina mane.

Žinau – manęs nepaklausyt ji negalės.

MEDEJA

⁹⁶⁰ Ne! Sako, dovanos palenkia ir dievus,

O auksas galingesnis už šimtus kalbų.

Jai laimė šypsosi ir dievas padeda:

Valdovė ji ir nuotaka. Vaikus išpirkt

Gyvybe, ne tik auksu, trokščiau nuo tremties.

⁹⁶⁵ Sūneliai, eikite į rūmus prabangius,

Tėvelio naują žmoną, mano viešpatę,

Prašykite, išmelskit, kad netremtų jūs,

Ir puošmenas įteikit, nes labai svarbu,
Kad savo rankom ji paimtų dovanas.
⁹⁷⁰ Skubėkite ir motinai belaukiančiai
Praneškit gerą žinią, kai atliksit tai.

Jasonas su vaikais išeina

KETVIRTAS STASIMAS

CHORAS

I strofa

Nebeturim vilties, kad gyvi liks vaikai,
Nebeturim visai, nes jie eina jau mirt.
Ims jaunoji auksinį vainiką, paims
⁹⁷⁵ Savo pražūtį vargšė
Ir ant garbanų savo gelsvų užsidės
Šitą puošmeną Hado.

I antistrofa

Ją grožybė ir žvilgantis šydas vilios
Sau vainiką tuojau ant galvos užsidėt.
⁹⁸⁰ Taip! Vestuvėms savoms ji Hade pasipuoš
Ir paklius į žabangas,
Į mirties nelabos pražūtingas pinkles,
Ir jos nieks neišgelbės.

II strofa

Tu, vargše jauniki,
⁹⁸⁵ Karaliaus mūs žente,
Net pats nežinai,
Kad savo vaikams žudynes jau ruoši,
O žmonai – žiauriausiąją mirtį!
Bet, vargše, kaip apsirikai
⁹⁹⁰ Tu dėl savo likimo?

II antistrofa

Ir man tavęs gaila,
Ak motina vargše,
Kad savo vaikus
Dabar jau pati nužudyti rengies
⁹⁹⁵ Dėl savo vedybinės lovos,
Nes vyras, pametęs tave,
Su kita jau gyvena.

PENKTAS EPEISODIJAS

Iš rūmų išeina auklėtojas su abiem vaikais

AUKLĖTOJAS

O ponias, jau dabar netrems tavų vaikų,

Jaunoji karalienė priėmė linksma

¹⁰⁰⁰Tas dovanas. Dabar bus ir vaikams ramu.

MEDEJA

Ak!

AUKLĖTOJAS

Ko taip liūdi, kada tau laimė šypsosi?

Kodėl į šalį savo blyškų veidą nugręži

Ir nelinksma šią mano kalbą sutinki?

MEDEJA

Ai, ai!

AUKLĖTOJAS

Tai nesiderina su tuo, ką pranešiau.

MEDEJA

¹⁰⁰⁵O varge, varge!

AUKLĖTOJAS

Gal ką bloga pranešiau?

Tikėjau, kad žinia gera. Apsirikau?

MEDEJA

Tu pranešei, kas reikia, tau neprikišu.

AUKLĖTOJAS

Kodėl akis nuleidai, ko gi taip verki?

MEDEJA

To nusipelnusi, seneli, nes dievai

¹⁰¹⁰Ir aš, pamišėlė, pati taip nulėmiau.

AUKLĖTOJAS

Turėk vilties! Tave vaikai namo gražins.

MEDEJA

Kitus pirmiau namo nuvesiu, vargšė aš²¹.

AUKLĖTOJAS

---

²¹ Čia „namo“ – į Hadą, mirusiųjų buveinę.

Juk nuo vaikų ne tu viena tik atskirta.
Žmogus mirtingas turi kantriai vargą kęst.

MEDEJA

¹⁰¹⁵ Darysiu taip, o tu dabar jau eik namo
Ir visa, kas tik reikia, kūdikiams paruošk.

Auklėtojas išeina

Vaikeliai, jūs čia turit miestą ir namus,
Kur visada gyvensite be motinos,
Palikę vieną nelaimingąją mane.

¹⁰²⁰ Aš tremtine išeisiu svetiman kraštan,
Nepasidžiaugusi jumis, nemačiusi,
Kaip jūs užaugsit, nepažinusi marčių,
Žibinto jums nenešusi per vestuves²².

Ak, nelaiminga aš, kad išdidi esu.

¹¹²⁵ Vaikeliai mano, veltui judu auginau,
Bergždžiai dėl judviejų vargau ir kankinaus,
Baisiuos skausmuos kadai jus pagimdžiau.
Tada tikrai aš, vargšė, dėjau daug vilčių,
Kad jūs senatvėje globosite mane,

¹⁰³⁰ Kai mirsiu, savo rankomis palaidosit.
O pavydėtina dalia! Dabar nebėr
To mielo rūpesčio. Netekus jūsų, man
Gyvenimas kančia ir liūdesiu pavirs.
Jau niekad neregėsit savo motinos,

¹⁰³⁵ Kada išeisite kitan gyveniman.

Ak, ak! Ko j mane taip žiūrit, kūdikiai?
Kodėl man šypsotės paskutiniu šypsniu?
Ak, ką daryt? Drąsa pranyko, moterys,
Kai pamačiau vaikų skaisčiąsias akeles.

¹⁰⁴⁰ To nedarysiu! Ne! Šalin, ką nutariau!

Verčiau su savimi paimsiu kūdikius.
Kodėl, bekeršydama tėvui, dvigubai
Kentėti privalau, nubaudus jo vaikus?
Ne! Niekada! Šalin baisias mintis, šalin!

¹⁰⁴⁵ Bet kam kenčiu? Gal noriu būti apjuokta,
Kad aš paleidau priešus, nenubaudus jų?
Turiu išdrjsti! O kokia esu bailė!
Tiktai sau širdį varginu švelniom kalbom.
Vaikeliai, eikite vidun!

Vaikai nueina

Kam nederą

¹⁰⁵⁰ Matyti šios aukos, tepasišalina.

Dabar jau man ranka nė kiek nesudrebės!

---

²² Išleisdama dukterį už vyro, motina su žibintu rankose kartu su kitais vestuvių dalyviais palydėdavo ją iki jaunavedžio namų. Jaunavedžio motina sutikdavo jaunavedžius taip pat su žibintu.

Ak, ak!

O ne, širdie, tiktai tu šitaip nedaryk!

Palik vaikus, varguole, jų pasigailėk!

Jei su manim gyvens, paguoda mano bus.

¹⁰⁵⁵ Bet ne! Vardan kerštingų Hado požemio

Dievų, nebus to niekada, kad aš vaikus

Galėčiau atiduoti priešams niekinti!

Jiems mirti lemta, ir, kadangi reikia to,

Aš, davus jiems gyvybę, nužudysiu juos.

¹⁰⁶⁰ Taip nutarta, ir nėr kitokios išeities!

Ant nuotakos galvos vainikas, ir dukra

Valdovo miršta. Visa tai gerai žinau.

Aš skausmingiausiųjų kančių keliu einu,

Tačiau pasiūsiu juos dar daug skausmingesniu.

Vaikai išeina iš rūmų

¹⁰⁶⁵ Dar su vaikais kalbėsiu. Duokit, kūdikiai,

Ak, duokit motinai rankutę pabučiuot

Miela rankele ir galvele mylima,

Tu liemenėli ir veideli prakilnus!..

Laimingi būkit bent tenai... Čia atėmė

¹⁰⁷⁰ Jums tėvas laimę. Apkabinime meilus,

Švelnus vaikų veideli ir kvėpavime!

Jau eikit, eikite! Į jus pakelt akių

Nepajėgiu jau, tuoj kančia palauš mane.

Aš suprantu, niekšybę baisią vykdysiu,

¹⁰⁷⁵ Bet aistros galingesnės ir už sprendimus,

Tai jos žmonėms didžiausio blogio priežastis.

CHORO VADOVĖ

Jau ne kartą giliai susimąščius svarsčiau

Ir norėjau pažint didesnius dalykus,

Kuriuos moterims būna suprasti sunku.

¹⁰⁸⁰ Taigi turime savąją mūzą ir mes²³,

Kuri lydi per visą gyvenimą mus.

Moko moteris ji išminties įstabios,

Tik, deja, ne visas: tokių rastum nedaug,

Gal iš viso tik vieną gausiam būryje.

¹⁰⁸⁵ Tad ir mums nėra svetimos mūzos.

Aš manau, kad žmonių mirtingųjų, kurie

Nepatyrę yra, neauginę vaikų,

Laimingesnis gyvenimas būna už tų,

Kurie turi vaikų.

¹⁰⁹⁰ Juk bevaikiai tokie sau gyvena ramiai,

Nepažinę vargų, ir negali suprast,

Ar vaikai iš tiesų yra laimė žmonėms,

Ar tik vargas didžiausias.

---

²³ Čia „mūza“ – moterų gabumų meno ir mokslo srityje personifikacija.

Bet kuriems namuose pražydėjo vaikų
1095 Maloni atžala, aš matau, kaip tada
Jau be perstojo rūpesčių jie graužiami.
Juk pirmiausia jie nori gražiai išaugint
Ir aprūpint turtu savo mielus vaikus,
Bet dėl ko pagaliau taip kamuojasi jie –

1100 Dėl gerų ar neklaužadų savo vaikų, –
Dar nežino ir patys.

Tačiau pačią didžiausią nelaimę, kuri
Gali žmones ištikti, apsakysiu dabar.

Tesukaupia jie turtų aprūpinti vaikams,

1105 Teužauga jų dukros ir sūnūs gražiai,
Šaunūs tampa tegu, bet jei dievas žiaurus
Bus tėvams kaip čionai, tai atėjus mirtis
Tuoju išplėš vaikelius iš jų Hadan tamsian.
Kokį džiaugsmą tad gali gyvenimas duoti,

1110 Jei be vargo ano šias didžiausias kančias
Dėl mielųjų vaikų
Dar dievai mirtingiesiems pasiunčia.

MEDEJA (*chorui*)

Seniai jau, mielos, laukiu, negaliu sulaukti,
Žvelgiu į rūmus, kuo ten visa pasibaigs.

1115 Bet vieną štai Jasono tarną jau regiu
Ateinantį; tas jo smarkus alsavimas
Man rodo, kad nelaimę naują jis praneš.

Įeina pasiuntinys

PASIUNTINYS

Įvykdžius baisią žmogžudystę, kuo greičiau,
Medėja, bėki, bėk, kuriais keliais gali –

1120 Ar jūra plauk laivu, ar sausuma važiuok.

MEDEJA

Kas atsitiko, kad mane bėgt ragini?

PASIUNTINYS

Ką tik dabar Kreonto numirė dukra
Ir jis patsai nuo tavo mirtinų nuodų.

MEDEJA

Geriausią žinią pranešei. Tu ateity

1125 Man busi vienas geradarių ir draugų.

PASIUNTINYS

Ką tu sakai? Ar protą, moterie, turi?
Gal sukvailėjai? Užgesinus židinį
Valdovų, tu džiaugiesi ir nesibijai.

MEDEJA

Galėčiau aš į tavo kalbą atsakyt.

¹¹³⁰ Bet, drauge, palengva papasakoki, kaip
Jie žuvo, – dvigubai mane pradžiuginsi,
Pranešęs, jog jie žuvo mirtimi baisia.

PASIUNTINYS

Kada su tėvu tavo kūdikiai abu

Per slenkstį įžengė į nuotakos namus,

¹¹³⁵ Nudžiugom mes, tarnai, kentėję su tavim.

Tuoj gandas aplėkė visus, kad pagaliau

Su savo vyru seną vaidą baigėte.

Čia vienas rankutes bučiuoja kūdikiams,

O kitas – baltas galvelės; aš su vaikais

¹¹⁴⁰ Nudžiugęs nuėjau į miegamąjį moterų.

Ponia, kurią mes gerbiam vietoje tavęs,

Dar nepamačiusi tavų vaikų poros,

Žiūrėjo į Jasoną maloniu žvilgsniu.

Paskui staiga ji paslėpė savas akis,

¹¹⁴⁵ Supykus, kad įėjo tavo kūdikiai,

Į šalį blyškų savo veidą nugręžė.

Bet tavo vyras taip šiais žodžiais švelnino

Jaunosios pyktį: „Priešgina nebūk draugams,

Nustoki pykt, akis atsuki ir vaikus

¹¹⁵⁰ Laikyk savais, kaip tavo vyras laiko juos.

Jų dovanas priimk ir tėvą paprašyk,

Kad dėl manęs netremtų mano kūdikių.“

Kai puošmenas pamatė, neišlaikė ji

Ir pažadėjo viską. Vos tik su vaikais

¹¹⁵⁵ Jų tėvas spėjo pasišalinti iš namų,

Paėmus margą rūbą, jį apsivelka,

Aukštinį dedasi vainiką, tvarkosi

Linksma prieš skaisčių veidrodį šukuoseną

Ir šypsosi bedvasiui savo atvaizdui.

¹¹⁶⁰ Paskui, pakilusi nuo sosto, pereina

Per menę švelniai baltomis kojytėmis

Ir džiaugias dovanom, apžvelgia vis save,

Ant pirštų pasistiepus, ligi pat kulnų.

Po to baisiausias pasirodė reginys:

¹¹⁶⁵ Jos veidas perbalo, susverdėjo jinai

Drebėdama ir, vos nekritus ant grindų,

Šiaip taip prislinko ir susmuko ant kėdės.

Viena sena tarnaitė, pagalvojusi,

Kad Pano ar kitos dievybės įnirtis

¹¹⁷⁰ Ją palietė²⁴, pakėlus balsą, meldėsi,

Bet štai pamatė baltas tekančias putas

Ant lūpų jai ir apsvirtusias akis,

Ir skruostus bekraujus, visai išblyškusius.

---

²⁴ Miškų dievas Panas – netikėto ir paslaptingo išgąščio bei pamišimo kaltininkas.

Tarnaitės maldos virto tuoj didžiu šauksmu.

¹¹⁷⁵Viena jų tuoj pas tėvą leidos į namus,
 Kita – pas vyrą, neseniai tik vedusį,
 Pranešt jaunosios lemtį. Ir visi namai
 Dundėjo tąsyk nuo smarkaus bėgiojimo.
 Jau būtų, šešiaplėtrį kelią bėgdamas²⁵,

¹¹⁸⁰Eiklus bėgikas atsidūręs prie ribos,
 Kada bežadė, akimis užmerktomis,
 Pabudo nelaimingoji vaitodama.
 Mat ją dabar kamavo dviguba kančia,
 Nes iš auksinio, esančio ant jos galvos,

¹¹⁸⁵Vainiko plieskė pražūtingoji ugnis,
 O vargšės baltą kūną draskė kruvinai
 Švelnus apsiaustas, dovana tavų vaikų.
 Pašokusi nuo sosto, apimta liepsnos,
 Ji bėgo purtydama galvą, garbanas,

¹¹⁹⁰Numest vainiką geisdama, tačiau tvirtai
 Priaugęs laikės aukso raištis; kai smarkiau
 Ji purtė galvą, plieskė dar stipriau liepsna.
 Tuoj skausmo parblokšta, susmuko ant grindų.
 Išskyrus tėvą, niekas nepažino jos, –

¹¹⁹⁵Mat nei akių nebuvo galima matyt,
 Nei veido grožio; kraujas nuo viršugalvio
 Tekėjo, susimaišęs su ugnim kartu,
 Nuo kaulų slinko mėsos, graužiamos nuodu
 Slaptingų, kaip nuo eglės tirpdami sakai.

¹²⁰⁰Baisiausias reginys! Visi bijojosi
 Lavono: jos likimas buvo pamoka.
 Bet vargšas tėvas, nežinodamas lemties,
 Staiga įėjęs puolė prie numirėlės,
 Raudot pradėjo jis ir, apkabinęs ją,

¹²⁰⁵Bučiaavo tardamas: „Dukrele mano, ak,
 Kas iš dievų tave pražudė šia mirtim,
 Kas iš manęs, senelio, išplėšė tave?
 Kad su tavim numirt galėčiau, kūdiki!“
 O kai senelis liovės verkt ir aimanuot,

¹²¹⁰Kada, jėgas sukaupęs, bandė atsikelt.
 Prikibo jis prie rūbų jos lyg gebenė
 Kad prie šakelės lauro. Žiauriai grūmės jie.
 Senelis atitraukti stengėsi kelius,
 Ji tempė juos atgal. O traukiant dar smarkiau,

¹²¹⁵Nuo kaulų mėsą seniui rūbai ėmė plėšt.
 Paskui jis liovėsi, ir siela vargšą jį
 Paliko, nes silpnesnis buvo kaip lemtis.
 Ten guli viens prie kito mirę jau duktė
 Ir senas tėvas – apraudotina dalia.

¹²²⁰Kas tau nutiks, nebenorėčiau čia minėt,
 Nes tu pati žinosi, kaip išvengt baismės.

²⁵ Graikų ilgio matas plėtra lygi 30,83 metro. Šešios plėtros sudarė vieną stadiją – apie 185 metrus.

Tačiau ne pirmą kart žmogaus gyvenimą
Laikau šešėliu ir be baimės pasakau:
Kurie išminčiais dedasi ir mūdrauja
¹²²⁵Kalbėdami, didžiausiais juos kvailiais laikau,
Nes nieks nėra tikrai laimingas iš žmonių.
Jei kas įgijo turtą, jam pasisekė
Labiau už kitą, bet laimingas jis nebus.

Pasiuntinys išeina

CHORO VADOVĖ

Atrodo, jog šią dieną dievas pasiuntė
¹²³⁰Jasonui, kaip jis nusipelnė, daug kančių.
Kreonto nelaiminga dukra, gaila mums,
Kad tu dėl savo santuokos su Jasonu
Eini prie Hado vartų nevilty didžioj.

MEDEJA

O mielosios, nusprendžiau kuo greičiau vaikus
¹²³⁵Žudyti ir paskui pabėgti iš šios šalies;
Nedelsti ir neleisti, kad mano kūdikius
Žudytų kitas savo niekšiška ranka.
Jie neišvengs mirties, kitaip negali būt;
Pati žudysiu tuos, kuriuos aš pagimdžiau.
¹²⁴⁰Gerai! Apsišarvuok, širdie! Ko aš delsiu
Įvykdyt darbą, baisų, neišvengiamą?
Na, mano vargše dešine, imk durklą, imk!
Į liūdną posūkį gyvenimo artėk!
Nesibijok ir negalvok apie vaikus,
¹²⁴⁵Kad jie brangiausi tau, kad tu juos pagimdei.
Bent šitą dieną savo sūnelius užmiršk,
Paskui raudok, – nors tu ir nužudysi juos,
Bet juos mylėjai. Ak, ai vargšė moteris!

Medėja, paėmusi durklą, eina į rūmus

PENKTAS STASIMAS

CHORAS

Strofa

O Žeme, o Saulės skaidrus spindulys,
¹²⁵⁰Kuris šviesdamas viską pasauly regi,
Pažiūrėkit į žmogžudę žiaurią,
Kol dar nepakėlė baisi kraugerė
Prieš vaikus kruvinų savo rankų!
Juk jie yra tavo auksinė gentis,
¹²⁵⁵Ir jei kraują dievų žmogaus rankos pralies.

Bus baisu. Tad, o šviesa šventoji, neleisk,
Sulaikyk ir išvyk kuo greičiau iš namų
Tą žudikę eriniją,
Dvasių piktų išugdytą.

Antistrofa

¹²⁶⁰Tu veltui kentėjai, vargai dėl vaikų,
Ak, tu veltui šauniuosius ainius pagimdei,
Ir tada Simplėgadų žydrųjų
Praplaukt tau nė kiek nepabūgo širdis.
Kas tave taip įskaudino, vargše?
¹²⁶⁵Kodėl gi naujoms dar žudynėms rengies,
Juk įvykdei tu vienas visai neseniai?
O vargas yra mirtingiesiems žmonėms,
Susitepus savų giminaičių krauju,
Nes namams jų atkeršija
¹²⁷⁰Skautžiai dievai nemirtingi.

Iš rūmų pasigirsta Medėjos vaikų šauksmai

VIENAS SŪNUS

Ak, ką daryt? Kur bėgt nuo rankų motinos?

KITAS SŪNUS

Broleli mano, nežinau. Mes žūstame.

CHORAS

Ar girdi tu vaikų graudulingus verksmus?
Moteriške bedale, kokia tu žiauri!

¹²⁷⁵Gal mums eiti vidun? Reikia gelbėt vaikus
Nuo žudynių baisių.

ABU SŪNŪS

Ak, gelbėkit! Vardan dievų, padėkite!
Mes regim jau švytruojant durklą, gelbėkit!

CHORAS

Tau širdis iš akmens arba iš geležies,
¹²⁸⁰Jeigu savo vaikus, kuriuos tu pagimdei,
Pati rankom savom nužudyti gali.
Tik viena kitados moteriškė, viena,
Savo ranką pakėlė prieš mielus vaikus, –
Tai Ino, išvaryta iš proto dievų²⁶,
¹²⁸⁵Ir kai ištrėmė ją iš gimtinės Hera,
Tada krito ji vargšė į jūrą ūmai,
Tiesiai jūron nužengus gilion nuo uolos,
Savo kūdikius žiauriai nužudžius.

²⁶ Ino – Kadmo duktė. Užpykusios Heros išvesta iš proto, ji nukrito su savo sūneliu Melikertu į jūrą. Pasak Euripido, ji pirma nužudė abu savo sūnus, o paskui pati nusižudė. Po mirties ji buvo gerbiama kaip jūrų deivė ir vadinama Leukotėja.

Taip ji žuvo kartu su dviem savo vaikais.
¹²⁹⁰ Kas begali dar būti baisiau už tatai?
Pražūtingoji moterų meile,
Kiek pasauly tu suteikei skausmo žmonėms!

Įeina Jasonas

EKSODAS

JASONAS (*chorui*)
O moterys, kurios prie rūmų stovite,
Ar dar yra Medėja šituose namuos,
¹²⁹⁵ Įvykdžius žiaurų darbą, ar pabėgusi?
Tikrai prasmegt gelmėsna žemės turi ji
Ar debesų aukštybėsna pakilt sparnais,
Jei už valdovų šeimą vengia atkentėt.
Nužudžius valdovus šio krašto, ji pasprukt
¹³⁰⁰ Dar tikisi nenubausta iš šių namų?
Bet aš ne tiek ja rūpinuosiu kiek vaikais, –
Kam bloga ji padarė, tie atkeršys jai.
Aš atėjau vaikų gyvybių gelbėti,
Bijau, kad giminaičiai jiems nekeršytų
¹³⁰⁵ Už žmogžudystę, motinos įvykdytą.

CHORAS

O vargše! Tu nelaimės savo nežinai,
Jasone, – šitų žodžių nekalbėtumėt.

JASONAS

Na, kas? Gal ir mane ji nori nužudyti?

CHORAS

Tavus vaikus nužudė motinos ranka.

JASONAS

¹³¹⁰ Ką sakote? Šie žodžiai pribloškė mane!

CHORAS

Tikrai, nėra jau tavo kūdikių gyvų.

JASONAS

Kur žudė juos jinai – viduj ar čia, lauke?

CHORAS

Atverk duris, išvysi kraują kūdikių.

JASONAS

Nupieškite skląstį kuo greičiau, tarnai, duris
¹³¹⁵ Išlaužkit, kad galėčiau dvigubą regėt
Nelaimę: mirusius ir žmogžudę nubaust.

*Vežime, pakinkytame sparnuotais slibinais,
Pasirodo Medėja su nužudytais vaikais*

MEDEJA

Kam šias duris daužai ir jas jėga verti,
Ar mirusių čia ieškai ir manęs kartu?
Per daug nesikamuok; jei reikia tau ko nors,
¹³²⁰Sakyk, bet tavo rankos nepalies manęs.
Vežimą šį man tėvo tėvas Helijas
Nuo priešo rankos davė apsisaugoti

JASONAS

Pabaisa tu, nekenčiamiausia moteris
Dievams ir man, ir visai giminei žmonių.
¹³²⁵Vaikams saviesiems širdį perverti drįsai
Tu, jujų motina, ir pražudei mane,
Atimdama vaikus. Įvykdžius žudynes,
Tu saulę skaisčiąją ir žemę dar regi.
Prasmek! Dabar matau, ko tąsyk nemačiau,
¹³³⁰Kada vežiau tave iš tėviškės tavos
Ir barbarų šalies Heladėn, – žmogžudę,
Kurią išugdė tavo tėvas ir šalis.
Tave lyg demoną man pasiuntė dievai.
Kai savo brolių nužudei prie židinio,
¹³³⁵Gražiai dabintu Argo išplaukei laivu.
Pradėjai taip. O ištekėjus už manęs
Ir man vaikus pagimdžius, tu juos nužudei
Dėl šių naujų vedybų ir naujos žmonos.
Nėr graikės nė vienos visoj Heladėje,
¹³⁴⁰Kuri galėtų pasielgti taip. Bet aš
Vis vien vedžiau tave ir atkentėsiu pats, –
Ne žmoną, liūtę, plėšresnės dar prigimties
Už Scilę tam Tirėnų jūros pakrašty.
Bet kad ir kiek aš gėdinčiau, tačiau tavęs
¹³⁴⁵Jau nepaveiksiu: priešgina tokia gimei.
Prasmek tu, niekše ir žudike kūdikių!
Man lieka graudžią savo lemtį apraudot, –
Nei santuoka nauja nedžiugins jau manęs,
Nei kūdikių gyvų, kuriuos išauginau,
¹³⁵⁰Prakalbint negalėsiu: tu juos pražudei.

MEDEJA

Į tai galėčiau ilga atsakyt kalba,
Jei tėvas Dzeusas nežinotų, kiek naudos
Patyrei iš manęs ir ką man padarei.
Tu neturėjai, santuoką paniekinęs,
¹³⁵⁵Sau laimės džiaugsmą semt ir juoktis iš manęs.
Dabar jau nei duktė Kreonto, nei jis pats
Manęs kaip elgetos iš čia neišvays.

Todėl vadink mane kaip nori – ar liūte,
Ar jūros pakrašty gyvenančia Scile;
¹³⁶⁰Pataikiau tau širdin, kaip vertas to buvai.

JASONAS

Ir tu liūdi, ir su manim drauge kenti.

MEDĖJA

Taip, bet kančia praeis, jei nesityčiosi.

JASONAS

Kokia bloga, vaikeliai, jūsų motina!

MEDĖJA

Ak, tėvas kaltas, kad pražuvot, kūdikiai!

JASONAS

¹³⁶⁵Bet žudė juos ne mano dešinė ranka.

MEDĖJA

O nedorumas ir naujoji santuoka.

JASONAS

Ar dėl vedybų mano nužudei tu juos?

MEDĖJA

Manai, kad moteriai tatau maža kančia?

JASONAS

Protingai taip, bet tik ne tau, nedorėlei.

MEDĖJA

¹³⁷⁰Bet jie jau mirę – tau reiks atkentėt už tai.

JASONAS

Gyvena. Keršto dvasiom tapę keršys tau!

MEDĖJA

Dievai, juk žino, kas nelaimę atnešė.

JASONAS

Taip, žino, kokią piktą širdį tu turi.

MEDĖJA

Bjauryste, nekenčiu tavo šlykščios kalbos.

JASONAS

¹³⁷⁵Ir aš tavosios. Mums lengviau bus išsiskirt.

MEDĖJA

Tai ką daryti?.. Noriu to ir aš karštai!

JASONAS

Man mirusius palaidot ir apverkti leisk.

MEDĖJA

O ne, juos savo rankomis palaidosiu

Šventoj giraitėj, deivei Herai pašvęstoj,

¹³⁸⁰Kad niekada joks priešas neišniekintų,

Išrausęs kapą. Čia, Sizifų žemėje,

Įvesiu didžią šventę ir aukojimus

Nuo šiol tokioms baisioms žudynėms permaldaut.

Pati į Erechtėjo kraštą išvykstu

¹³⁸⁵Pas kilnų Pandiono sūnų apsisot.

O tu niekingai mirsi, kaip nusipelnei,

Manų vedybų matęs liūdną pabaigą, –

Sutriuškins tavo galvą Argo nuolauža²⁷.

JASONAS

O už viską erinija, Dikė žiauri

¹³⁹⁰Tegu baudžia tave!

MEDĖJA

Koks gi dievas ar demonas, kas išklausys

Tave, šventvagj ir apgaviką draugų?

JASONAS

Ak žiaurioji pabaisa, žudike vaikui

MEDĖJA

Paskubėki namo laidot nuotakos tu.

JASONAS

¹³⁹⁵Aš jau vienas einu, be mielųjų vaikų.

MEDĖJA

Per mažai dar kenti, bet senatvės palauk!

JASONAS

Ak sūneliai brangiausi!

MEDĖJA

Tai man, o ne tau.

JASONAS

Bet juos tu nužudei!

MEDĖJA

---

²⁷ Jasonas buvęs užmuštas apleisto ir apipuvusio Argo laivo skeveldros.

Tavo skausmui didžiam.

JASONAS

Nelaimingas aš, ak, kaip norėčiau prie jų
¹⁴⁰⁰Savo veidą priglaust, sūnelius pabučiuot!

MEDĖJA

Dabar kalbini juos, jie dabar tau mieli,
Juos atstūmei pirmiau.

JASONAS

Dėl dievų, tu man leisk
Prisiliest bent prie savo mieliausių vaikų.

MEDĖJA

Niekada! Tu kalbi ir maldauji tuščiai.

JASONAS

¹⁴⁰⁵Ak, o Dzeuse, girdi, kaip ji varo mane.
Kaip kentėti turiu nuo baisios kraugerės,
Šitos liūtės žiaurios ir žudikės vaikų?
Kiek jėgų beturiu, aš šaukiuosi balsu
Ir meldžiu nuolankiai dangiškuosius dievus,
¹⁴¹⁰Kad paliudytų jie, jogei tu nužudei
Šitaip žiauriai vaikus. Dabar mirusių jų
Tu neleidi paliest ir palaidot draudi!
O geriau man nebūtų jų tekę augint
Negu juos čia matyt nužudytus.

CHORAS

¹⁴¹⁵Daug ką Dzeusas žmonėms lemia pats Olimpe,
Daug ką siunčia kiti netikėtai dievai,
Ko tikiesi sulaukt, nesulauksi iš jų,
Ko nesitiki, dievas tam randa kelius.
Taip pat ir čionai atsitiko.

Iš senosios graikų kalbos vertė
ir komentarus parengė Benediktas Kazlauskas